

Michal Ulvr : Občané Spojených států amerických a vznik „atmosféry strachu“ ve 20. století. (Příspěvek ke studiu americké společnosti v době přeměny USA na supervelmoc)

Magisterská práce

Univerzita Karlova, FF, Ústav světových dějin, Seminář nejnovějších dějin;
Praha, 2006, 138 s.+ příloha DVD;

V roce 1978 vydal Jean Delumeau průkopnickou práci „Strach na západě ve 14. – 18. století“ (česky 1997). Při jejím hodnocení v anketě časopisu „Dějiny a současnost“ jsem poznamenal, že obdobné téma by bylo žádoucí zpracovat i pro 20. století. Proto jsem také přivítal diplomovou magisterskou práci Michala Ulvra „Občané Spojených států amerických a vznik atmosféry strachu ve 20. století“. Autor si své téma strachu na začátku studené války rozdělil do několika celků. V první části podrobně analyzoval vznik a následky paniky, která propukla v okamžiku rozhlasového vysílání zdramatizovaného románu H.G. Wellese „Válka světů“. V druhém celku, který osobně pokládám za obsahové jádro předloženého textu, sledoval reakci severoamerické veřejnosti na začínající „nukleární věk“. V této souvislosti Ulvr analyzoval vládní instruktážní a propagandistické filmy, které informovaly o možném dopadu použití jaderných zbraní, přičemž záměrně minimalizovaly reálné důsledky nukleárního útoku. V této souvislosti jsem ocenil přílohu DVD, kdy zejména film „Duck and Cover“ je charakteristickým produktem této manipulace. Ve zbývajících kapitolách se autor zabýval podílem science – fiction literatury na vzniku obav z „neznámého“ a atmosférou „honu na rudé“ v čase vlivného působení senátora Josepha R. McCarthyho.

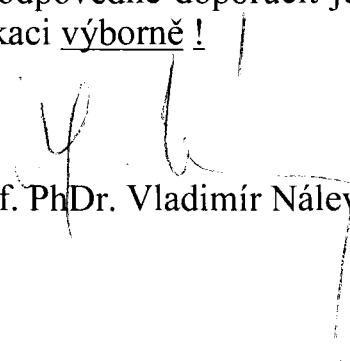
Se závěry Ulvovy práce lze souhlasit, především s tezí o podílu výukových filmů na šíření atmosféry strachu. Jisté výhrady mám vůči kapitole o aktivitě J. McCarthyho. Jednak ji pokládám za příliš stručnou, jednak se domnívám, že bez ohledu na senátorův osobní profil, na jeho hysterické a účelové jednání, nelze tak zcela odmítnout jeho podezření. Rusové skutečně s pomocí zejména tzv. vlivových agentů infiltrovali severoamerické vládní struktury, i když samozřejmě nikoliv v onom rozsahu o kterém hovořil McCarthy, ale určité nebezpečí zde bylo. Také role A. Hisse je dnes, a to i na základě zjištění z ruských archivů, objasněná. Průběžně informoval Sověty, zvláště v době konání konference v Jaltě.

V souvislosti s výše zmíněnou poslední kapitolou se objevil i důležitý metodický problém. Autor bohatě využíval internetové zdroje a výtečně s nimi pracoval. V tomto ohledu odvedl vskutku maximum, ale na druhé straně poněkud podcenil tradiční literaturu, která zvláště k problematice „mccarthismu“ je opravdu bohatá.

Poslední připomínky se týkají drobných stylistických prohřešků a nepřesností, např. na straně 11 autor uvádí datum vysílání „Války světů“ 30. září 1938 a na následující straně 30. října.

V závěru svého oponentského posudku mohu konstatovat, že kolega Michal Ulvr předložil vynikající a v pravém slova smyslu průkopnickou práci, která svými parametry odpovídá všem požadavkům, které jsou kladeny na finální opus absolventa Karlova učení. Mohu tedy odpovědně doporučit její obhajobu přes státní zkušební komisi a navrhuji klasifikaci výborně !

V Praze, 3. září 2006

Prof. PhDr. Vladimír Náleyka, CSc